

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA GOSPODARSTVO, TURIZEM IN ŠPORT
g. Matjaž Han, minister
Kotnikova ulica 5
1000 Ljubljana
gp.mgts@gov.si

Datum: 08. 04. 2024

Predlog Uredbe EU o boju proti zamudam pri plačilih v trgovinskih poslih

Stališče Gospodarske zbornice Slovenije v zvezi s predlogi belgijskega predsedstva Svetu EU

Spoštovani,

dne 27. marca 2024 smo na Gospodarski zbornici Slovenije (v nadaljevanju: GZS) prejeli vaše zaprosilo za odziv na dva alternativna predloga belgijskega predsedstva Svetu EU glede določanja maksimalnih plačilnih rokov v okviru postopka sprejemanja predloga Uredbe EU o boju proti zamudam pri plačilih v trgovinskih poslih (v nadaljevanju: predlog Uredbe). Predloge povzemate takole:

- »Opcija 1 - enak režim za B2B in B2C, kjer velja maksimalni 30-dnevni plačilni rok z možnostjo podaljšanja za določene sektorje, ali proizvode ter ohranitev postopka preverjanja (maksimalni 30-dnevni plačilni rok ter delegiran akt za določene sektorske izjeme; to bi bilo opredeljeno v sami pogodbi, ali nacionalni zakonodaji, daje se diskrecijska pravica; sektorji s standardnimi plačilnimi roki bi imeli 30-dnevni plačilni rok od izdaje računa, sprejema blaga, ali opravljene storitve, če se to zgodi po izdaji računa, upošteva pa se tudi obdobje preverjanja 30 dni, torej 30+30 dni); ter
- Opcija 2 - različna pravila glede na velikost podjetja pri B2B in B2C, kjer velja maksimalni 30-dnevni plačilni rok v primeru, ko je upnik MSP, veliko podjetje, ali javni organ pa dolžnik ter 30-dnevni plačilni rok z možnostjo podaljšanja do največ 60 dni v primeru sklepanja trgovinskih poslov med podjetji enake velikosti (med MSP, ali med velikimi podjetji).«

V nadaljevanju vam skladno z zaprosilom posredujemo opredelitev do vprašanj, ki jih postavljate v vašem dopisu. Stališče GZS je poenoteno s stališči evropske zveze gospodarskih zbornic Eurochambres in Mednarodne trgovinske zbornice, katerih polnopravna članica smo.

Predlagamo, da pristojno ministrstvo predloge in pripombe GZS smiselno upošteva in vključi v skupno stališče RS ter ga ustrezno zagovarja na ravni EU.

AD1.

GZS ne podpira nobenega od navedenih alternativnih predlogov belgijskega predsedstva Svetu EU glede določanja maksimalnih plačilnih rokov, saj po prepričanju gospodarstva obe ponujeni alternativni še vedno predstavljata *nesorazmeren* poseg v *pogodbeno svobodo* strank pri dogovarjanju o plačilnih rokih v B2B razmerjih.

Ključni argument, zaradi katerega odrekamo podporo predlogoma je, da se evropska sozakonodajalca lotevata problematike plačilne nediscipline na povsem napačnem koncu. Namesto, da bi reševala problematiko *zamud* pri plačilih kot tako, skušata oblastveno omejiti pogodbeno svobodo strank, ki pa s plačilno nedisciplino nima vzročne povezave (zveze). Med *zamudami pri plačilih* in *dogovorjenimi plačilnimi roki* *obstajajo* pomembne konceptualne in praktične razlike. Pri prvih gre za kršitve pogodbe (dogovorjenih plačilnih rokov), drugi pa so rezultat svobodnih pogajanj in odražajo temelj poslovnega odnosa med podjetji. Evropska sozakonodajalca bi se zato morala osredotočiti na prvo, s sprejetjem regulativnih ukrepov, ki bi okrepili učinkovitejše izvrševanje dogovorjenih pogodbenih obveznosti v *primeru zamud*.

Skladno z navedenim bi sozakonodajalca zato morala v izhodišču potegniti jasno ločnico med regulatornimi ukrepi, ki so namenjeni preprečevanju plačilne nediscipline (npr. ozaveščanje in usposabljanje MSP, digitalizacija orodij za upravljanje s terjatvami, e-računi v razmerjih B2B, učinkovitejša izterjava terjatev na ravni EU, idr.) in možnostjo podjetij, da v pogodbah svobodno dogovarjajo medsebojne pravice in obveznosti. Z drugimi besedami, razlikovati bi morala med možnostjo dogovora o plačilnih pogojih in *zamudami pri plačilih*, ki so posledica kršitve dogovorjenih plačilnih pogojev. Obstaja povsem jasen način, kako je mogoče doseči ravnovesje med uvodoma izpostavljenima ciljema; regulativni ukrepi EU se morajo osredotočiti na *izvršljivost zapadlih neplačanih obveznosti*, tj. obveznosti ki niso izpolnjene v dogovorjenem plačilnem roku.

Poleg konceptualne zgrešenosti normativnega pristopa EU, sta **obe ponujeni opciji tudi preveč kompleksni in vodita v nesorazmerno razdrobljeno sektorsko regulacijo trgovinskih poslov, ki jo bo nemogoče izvajati v praksi**. Takšen birokratski pristop (pravni partikularizem) popolnoma zanemarja dinamičnost in raznorodnost poslovnih transakcij ter uveljavljene *poslovne običaje*, s katerimi se v praksi urejajo specifike v posameznih sektorjih (denimo dobava strojne in EE opreme, avtomobilska industrija, gradbeništvo, trgovina s surovinami, trgovina z blagom, ki kotira na blagovnih borzah, živilski izdelki, pokvarljivo blago, počasi premikajoče se blago, luksuzni izdelki idr.). Pogodbena svoboda je temeljni postulat (pridobitev) svobodne svetovne trgovine in omogoča razvoj smiselnih poslovnih odnosov po verigah vrednosti.

Ne nazadnje sozakonodajalca tudi ne bi smela spregledati zunanje razsežnosti predloga Uredbe in **vpliva prestroгих pogojev na globalno konkurenčnost enotnega trga EU**. Če bodo pogoji za poslovanje B2B v EU bolj restriktivni, bo to sčasoma privedlo do preusmeritve povpraševanja k dobaviteljem izven EU (v tretjih državah), kjer zakonodaja omogoča prožnejše plačilne pogoje. V prelomnem trenutku, ko je stopnja optimizma poslovnih subjektov nevarno nizka¹, sta podpora podjetniškemu sektorju in zagotavljanje konkurenčnih pogojev, potrebnih za naložbe in uspeh v EU, ključnega pomena.

AD2.

Kar zadeva pravno naravo predlaganega instrumenta **je GZS bolj naklonjena prenovi sedaj veljavne direktive in ne uredbi**, saj bi s tem načeloma omogočili ustrežnejše izvajanje zakonodaje v državah članicah EU ter upoštevanje nacionalnih specifik. Vendar ob tem izrecno poudarjamo, da **podpiramo prenovu sedaj veljavne direktive le skladno s konceptualnimi izhodišči, kot so opredeljena v točki AD1**.

¹ Aktualna ekonomska raziskava Eurochambres 2024: [<https://www.eurochambres.eu/publication/eurochambres-economic-survey-2024-ees2024-report/>].

Glede ostalih vprašanj (izvršilni organi, zamudne obresti, postopek sprejemanja in preverjanja, dodatna obveznost poročanja v podizvajalskih razmerjih v okviru javnih naročil idr.) vztrajamo na dosedanji stališčih (Stališče GZS z dne 12. 12. 2024, posredovano MGTŠ).

Sklepno poudarjamo, da podpiramo osnovni cilj predloga Uredbe, tj. nasloviti ključne izzive, povezane z *zamudami* pri plačilih. Vendar pa bi način, na katerega skuša predlog Uredbe doseči ta cilj povzročil resne negativne posledice za evropsko gospodarstvo kot celoto. Pričakovati je celo, da bi instrument imel negativne posledice za tiste, ki bi jim moral koristiti, tj. za MSP. Želimo ponovno poudariti pomen doseganja ustreznega ravnovesja med pogodbeno svobodo in plačilno disciplino v EU, s ciljem ohranjanja konkurenčnosti gospodarstva EU v ključnem obdobju, ko se soočamo z geopolitičnimi trenji in strateškim rivalstvom med EU in ekonomijami tretjih držav.

Ker so se v postopku sprejemanja predloga Uredbe pokazala resna **konceptualna razhajanja** (med evropskima zakonodajalcema in večino držav članic), smo prepričani, da kljub želji belgijskega predsedstva po napredku **ni realno pričakovati, da bi se lahko v tako kratkem času našla ustrezna rešitev za doseg pravnopolitičnih ciljev Uredbe**. Zato menimo, da bi bilo v okviru Evropskega sveta na ravni RS primerno zastopati stališče, da naj si evropski zakonodajalec vzame dovolj časa za ponoven razmislek o konceptu normativnega pristopa in pretehtanje argumentov evropskega gospodarstva. V nasprotnem primeru utegne tvegati nepopravljive posledice na področju svobodne intra-EU trgovine ter konkurenčnosti evropskega gospodarstva.

Verjamemo, da vam bo naše stališče v pomoč pri nadaljnji obravnavi predloga Uredbe v okviru evropskih institucij. Za dodatna pojasnila smo vam na voljo.

Na GZS naprošamo MGTŠ za povratno informacijo o nadaljnjih aktivnostih in končnem stališču, ki ga bo Vlada RS zavzela v nadaljevanju postopka sprejemanja predloga Uredbe.

mag. Marko Djinović

Izvršni direktor GZS

Generalni sekretar Nacionalnega odbora

Mednarodne trgovinske zbornice za Slovenijo – ICC Slovenia

Poslano v vednost:

- g. David Brozina, Veleposlanik - namestnik stalnega predstavnika, predstavnik v COREPER I, Stalno predstavništvo RS pri Evropski komisiji v Bruslju, e-mail: david.brozina@gov.si

Stališče je javno objavljeno na spletni strani GZS: www.gzs.si